

HECE

ARALIK 2020

DOSYA

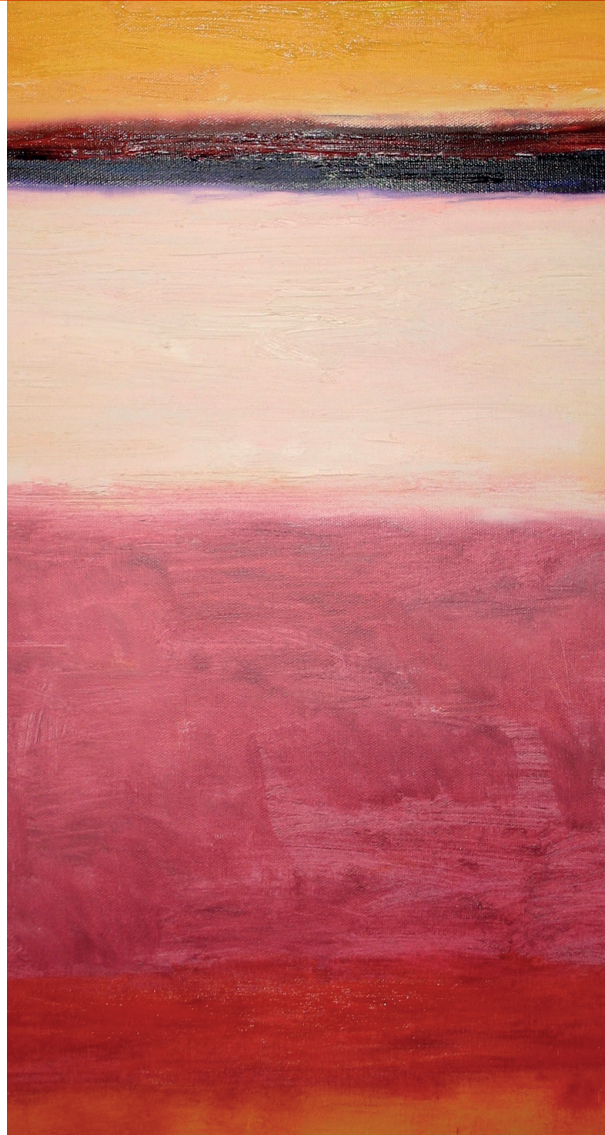
Cahit Koytak

YAKIN BAKIŞ

Mehmet Sümer Şiiri Üzerine
Mehmet Solak Yazdı

Rasim Özdenören / Mustafa Ruhi Şirin / İrfan Çevik / Mehmet Aycı / Tunay Özer / Ethem Erdoğan / Eyyüp Akyüz / Yasin Mortaş / Cengizhan Konuş / Bilal Can / Davut Güner / Ahmet Menteş / Sena Özer / Ahmet Tepe / Emre Demir / Murat Çetin / Muhammet Çelik / Ayşe Nur Kaymak / Faruk Uysal / Edgar Alan Poe / Semiha Kavak / Mehmet Kurtoğlu / Denizcan Dede / Cahit Koytak / Cevdet Karal / Leyla Arsal / Necmettin Turinay / Kamil Eşfak Berki / Ali K. Metin / Ekrem Güzel / Abdullah Harmancı / Korkut Soylu / Turan Karataş / Ferhat Çiftçi / İsmail Bingöl / İbrahim Demirci / Ömer Aksay / İsmail İrmacık / Mehmet Solak / Necip Tosun / Ali Salı / Mustafa Uçurum / Tarık Ateş / Ümit Güçlü / Ömer Doğru / Ali Galip Yener / Hayrettin Durmuş / Cennet Arslan Camuşcu / İshak Aslan

288

Laf, Söz Olunca...

Prof. Dr. Erdiñç Yücel

İnceleme, 176 Sayfa

Laf zaafıtan, söz ise özden beslenir. Onun için lafla gaf, sözle gönül yapılır. Hülasa laf, söz olunca iletişimdeki tüm dengeler değişir çünkü söz çok tesirli bir güçtür hem de çok. Fakat sözü kullanmak bilgi ve maharet ister. Günümüz dünyasında lafla değil, sözle yürümektedir peynir gemisi.

Elinizdeki bu eser on bölümde iletişimin inceliklerini gözler önüne sermektedir. Eserde kelimelerin işlevi, ikna, manipülasyon, hakaret, algı, gerçeklik gibi konular iletişim süreci içerisindeki fonksiyonları açısından ayrıntılı biçimde incelenmiş ve günlük hayatta sıkça rastlanılan örnekler nezdinde açıklanmıştır.

İletişimin sert ve engebeli arazisine yolculuk yapmak isteyenlere rehberlik edecek olan bu eser, iletişim alanında ön bilgisi olmayan okurlara da hitap etmektedir. Öyleyse bize sadece “iyi yolculuklar” dilemek düşer.

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:24 SAYI:288 ARALIK 2020

ISSN 1301-210X

HECE

ARALIK 2020

288

K knyeye

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-210X

YIL: 24 **SAYI:** 288

Aralık 2020 (Her ayın birinde yayımlanır.)

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Genel Yayın Yönetmeni

Rasim Özdenören

Yayın Kurulu

Âtîf Bedir, Cafer Haydar, Faruk Uysal, İbrahim Demirci

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim

Tel: (312) 419 69 13 Fax: (312) 419 69 14 P.K. 79 Yenişehir/Ankara

www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

 twitter.com/hecedergi

 facebook.com/hecedergisi

Son Okuma: Âtîf Bedir, İbrahim Demirci

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: www.sarakusta.com.tr

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San. ve Ltd. Şti

2020 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 250 TL.

Kurumlar İçin: 649 TL.

Hece+Heceöykü: 350 TL.

(2020 Yılı Dergi Aboneliğine 2020 Özel Sayıları Dâhildir)

Yurt Dışı: 150 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 30. 11. 2020

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

ÖNYAZI

Rasim Özdenören / Öldürmenin Mubah Sayıldığı Bir Çağ / 5

ŞİİR

- Mustafa Ruhi Şirin / Çocuklar İçin İstanbul Şiirleri / 7*
İrfan Çevik / Tercihli Otoban / 9
Mehmet Ayıcı / Aynı Irmağa Doğru / 10
Tunay Özer / Kâğıt Ev / 11
Ethem Erdoğan / Kuş Uykusu / 13
Eyyüp Akyüz / Hata Ayıklama / 14
Yasin Mortaş / Vasati Kırk Çöp / 15
Cengizhan Konuş / Sonrası Keder / 17
Bilal Can / Huzur ve İstiğfar Kadar Tedirgin Bir Karınca / 19
Davut Güner / Hayat Ne Kadar Tuhaf / 20
Ahmet Menteş / Damga ve Kadavra / 21
Sena Özer / Bazen / 22
Ahmet Tepe / Böyle Uzakta / 23
Emre Demir / Hissedilen Geçmiş Zaman / 25
Murat Çetin / Hûma / 26
Muhammet Çelik / Büyük Duruş Eylemi / 27
Ayşe Nur Kaymak / Böğürtlen Çiziği ve Ölüm / Çiçeksiz Gönül / 29

ÇEVİRİ SAYFALARI

Faruk Uysal / Edgar Alan Poëdan Bir Şiir:İsrafil / 33

YAZI

- Semiha Kavak / İslâm Sanatında Aşknlık / 36*
Mehmet Kurtoğlu / Tolstoy Üzerine Düşünceler / 40
Denizcan Dede / Mihail Eremeeviç Kilçiçakov'un "İki Çolak" Şiirinin Çevirisi Temelinde Hakas Edebiyatına Bir Girizgâh / 45

DOSYA: CAHİT KOYTAK

- Faruk Uysal / Sunuş ya da Şair Caius'a Derkenar / 50*
Cahit Koytak / 'Yersiz Yurtsuz' / 55
Cevdet Karal / Huzursuz Ruhlar Validebağ Korusunda / 56
Leyla Arsal / Zihnini Ötesine Taşan Sekmeler / 58
Necmettin Turinay / Çağdaş Bir Münzevinin Şiiri / 59
Kamil Eşfak Berki / Cahit Koytak Şiirinde Başlangıçlar / 63
Ali K. Metin / Cahit Koytak'ın Yalnızlık Atlası / 71
Ekrem Güzel / Cahit Koytak Şiirinde Şairin Hâlleri / 75

- Abdullah Harmancı** / Cahit Koytak Şiirine Okur Merkezli Bir Yaklaşım / **82**
Korkut Soylu / Oyun Olarak Cahit Koytak Şiiri / **85**
Leyla Arsal / Bitişik Oda Komşusundan Rilkeye Karşı-Armağan / **92**
Turan Karataş / Cahit Koytak'ın Çevirmenliği / **98**
Bilal Can / Cahit Koytak Şiirindeki Mekânsal Zenginlik / **102**
Ethem Erdoğan / Cahit Koytak Şiirinde Varlık ve Ruh / **105**
Ferhat Çiftçi / Siyah Bir Dünyanın Eşiğinde: Cazın Irmakları Üzerine / **108**
İsmail Bingöl / Kökleri Doğuda Kendisi Batıda Bir Şair: Cahit Koytak / **112**

OKURYAZARIN NOTLARI

- İbrahim Demirci** / Bu Beyitler Neden ve Nasıl Değişmiş Olabilir? / **121**

ŞİİR GÜNDELİKLERİ

- Ömer Aksay** / Şiire Dair Kaydedilen Notlar / **122**

PORTRE

- Mehmet Ayçi** / Şâmil / **126**

FİLM OKUMALARI

- İsmail İrmacık** / Filmler Üzerinden Yaratıcı Okumalar / **128**

HECE POSTASI

- Faruk Uysal** / Gelen Şiirler / **134**

YAKIN BAKIŞ

- Mehmet Solak** / Mehmet Sümer Şiiri / Umarsız Sayrının Yeryüzü Acıları / **139**

ÇEŞİTKENAR

- Necip Tosun** / Ahmet Kekeç: Edebiyatçılığı Gazeteciliğinin Gölgesinde Kaldı / **150**
Ali Sali / Kamondo Ailesine Damat Olunca... / **152**
Mustafa Uçurum / Romanın Hikâyesi / **155**
Tarık Ateş / Şair Alaaddin Soykan Vefat Etti / **157**
Rasim Özdenören / Faruk Ergöktaş: Sessiz Yaşayan Şair / **158**
Ümit Güçlü / Şiirin Tam Ortasından Bir Ömür: Faruk Ergöktaş / **160**

KİTAPLIK

- Ömer Doğru** / Soren Kiekegaard'da "Öznel Hakikat" Kavramı / **161**
Ali Galip Yener / İkinci Hayat / **165**
Hayrettin Durmuş / Puslar İçinde / **170**
Cennet Arslan Camuşcu / Afrika'nın Yapayalnız Lalesi / **171**
İshak Aslan / Öksüz Çocuklar Galerisi / **173**

Rasim Özdenören

ÖLDÜRMENİN MUBAH SAYILDIĞI BİR ÇAĞ

Öldürmenin mubah sayıldığı bir çağda yaşıyoruz.

İçinde yaşadığımız süreçte, düzenli ya da kuralına uygun bir savaşın içinden geçmiyoruz belki; ama düzenli bir savaş sürecini yaşasaydık daha mı az tedirgin olurduk diye düşünüyorum.

Zaman zaman atıfta bulunuyorum, Faulkner'ın bir sözü var, *insanın ne zaman bir bombayla havaya uçurulacağı korkusu kadar onu aşığılatan bir korku yoktur.*

Milyonların öldürüldüğü o vahşi İkinci Dünya Savaşı ortamında, ölen de öldüren de insanlık haysiyetinin en alt mertebelerine indiriliyordu. Her şeyin kitleselleştiği bir dünyada ölümler de kitlesel olarak geliyor. Orada artık bireylerin hesabı dikkate alınmaz oluyor.

Oysa her bir insan tekinin kendi içinde yaşadığı kişisel dünya, başka hiçbir dünya ile, başka hiçbir galaksi ile ölçüleme-yecek kertede değer ifade eder.

Ölenin yakınlarından başlayarak düşünün bir: ölen kimse de, yaşı ne olursa olsun, bir anadan doğmuştur, bir babanın evladıdır. Onun için çekilen emekleri tahayyül etmek zor değil. Emeklemeye başlaması, okul çağına gelmesi, arkasından bir meslek sahibi olması, evlenmesi, çoluk çocuğa karışma süreci ilânihaye götürülebilir.

İstatistiksel olarak bakıldığında ölen yalnızca bir adet kelle-den ibarettir. Erich Maria Remarque bu dramatik olguyu vurgular *Garp Cephesinde Yeni Bir Şey Yok* adını taşıyan romanında. Savaşın sonu gelmiştir, cepheden cephe gerisine bir mesaj gönderilir; mesaj "garp cephesinde yeni bir şey yok" bilgisini içermektedir. Oysa az önce sayfalar boyunca serüvenini izlediğimiz kahramanımız bir kör kurşuna hedef olup hayatını yitirmiştir. Bunun anlamı, ölüm kitlesel olmayınca yok sayılıyor. Oysa her bir insan tekinin hayatının değerini şu dünyada ölçebilecek herhangi bir kriteri bulmak, ona bir değer biçilebilir mümkün mü?

Acaba hangi adalet terazisi bir insanın ölümünü başka insanlar nezdinde haklı çıkarabilir? Bunun ölçüsünü elinde

tutabilen var mıdır yeryüzünde?

Albert Camus'ye bir kere daha hak veriyorum. "Kimsenin kimseyi öldürmemesini istemek tam anlamıyla bir ütopyadır, salt ütopyadır. Ama adam öldürmenin haklı görülmemesini istemek ütopya olarak çok daha hafiftir." Ve: "Benim ve benim gibilerin istediğimiz dünya, kimsenin kimseyi öldürmediği (o kadar deli değiliz) bir dünya değil, adam öldürmenin haklı olamayacağı bir dünyadır." diyordu o.

Nedeni, gerekçesi her ne olursa olsun, kimsenin kimseyi öldürmediği bir dünya tahayyül etmek belki aptallıktır; ancak nedeni ne olursa olsun öldürmeyi haklı görmekse zalimliklerdir.

Öldürmenin haklı sayıldığı ve haklı görüldüğü bir dünyada öldürmeler karşılıklı olarak sürüp gider. Öyle de oluyor. Yalnız bu ülkede değil, dünyanın her yerinde bu zalim katliamın önü alınamıyor.

Neden?

Basit değil mi: bir kez öldürme haklı sayılmaya başladığı anda her öldürme bir öncekini kendine dayanak saymaya başlıyor.

Gene Camus'nün metaforunu ödünç alalım: cellât ve kurban olmayı reddettiğimiz takdirde bir uzlaşma zemini kurmamız beklenebilir. Değilse zincirleme ölümler baş aşağı yuvarlanıp gider.

Mustafa Ruhi Şirin

ÇOCUKLAR İÇİN İSTANBUL ŞİİRLERİ

Mavicek Ninni

Görünmez
Benden başka kimseye
Kartallarım

Yoktur karanlığım
Işığı severim

Tanır beni şairler
Gece gündüz sesimden

Yakınca isli mumu
İstanbulu bir ince kız
İ
Harfim kadar uzun
Başlar
Mavicek ninnilerimin
İstanbul'u

İstanbul'un Üç Ağacı

En filozofudur
Çınar ağacı
İstanbul'un

Çiçek açınca nisanda
Erguvanlar
Şarkılı bir İstanbul olur
Toprağın sesini duyanlar

Eğilince ay
Her gece
Erguvanları öpmeye
İstanbul
İstanbul sanki
Çiçekten bir saray

Büyüleyince haziranda
Manolya kokusu
Gökyüzünü
Dönüşür İstanbul
Balkonsuz bir eve
Terk eder üzüntüsünü

Mavi Sinema Günleri

Geçince
İhtiyar kayıkçı
Galata Köprüsü'nün
Altından
Heyecanlanır rüzgârda
Ezberle bilse de Haliç'i

Boğaziçi'nde
Sessizce uzaklaşan kayık
Suları öptükçe
Küçülür
Beyaz bir martı gibi

-Hoş geldiniz! Deyince
Kayıktaki çocuklara
Rüya sesli bir peri
Başlar unutulmaz
Boğaziçi'nin
Mavi sinema günleri

İrfan Çevik

TERCİHLİ OTOBAN

I

şimdi olmaktan çıkmış şimdi
ile
şimdi olmaktan çıkacak şimdi
arasında
korku gelir devlet gider

ya da

gelmiş olan gelecek
ile
gelmekte olan gelecek
arasında
devlet gelir korku gider

II

devletin otobüs durağında bekleyenler
ile
devleti otobüs durağında bekleyenler

ya da

korkuyla bakanlar
ile
bakışlarına korku katanlar

III

bir cümle uzuyor
bir gece
bir cümle
bir gece

tüm yolların tüm başlangıçlarında

Mehmet Aycı

AYNI IRMAĞA DOĞRU

Koşabiliriz.

Konuşabiliriz suyun sızlarıyla.

Sesinden yazgılar dokuyabilir
Mağara resimleri yapabiliriz.

Bir zamanlar ırmağın
Özenle törpüleyip, bıldırcın yumurtası
Bilye, nazar boncuğu yaptığı o taşları
Kıyısından toplayıp
Atabiliriz suya...

İçinden geçenlerden bir köprü
İçimden geçenlerden bir köprü
Her iki kıyısına
Saatlerce, günlerce, aylarca
Gidip gelebiliriz.

İlgınlardan, sazlardan
İçine gülücükler, sevinçler, dalgınlıklar
İçine aşk yakışan iki sepet
Örebiliriz.

Mor dut dikebiliriz gerideki vadiye.

Diktiğimiz o duttan
Yalnız parmaklarımız
Yalnız dudaklarımız
Yalnız avuçlarımız değil
Boyan boyayıp vücudumuzu
Çılgık atabiliriz.

Sonra arınmak için
Çırlıçılak ırmağa...

Tunay Özer

KÂĞIT EV

yüzü perde perde eskiyen
bezgin bir sahanlıktan bazen
çocukluğumun çiçek bakışlı yalnızlığına
uzak takırtılar olarak düşer

az gittim uz gittim
bakır rengi bir ölüm
ayak izlerimden yürüdü

ve birikti
yaşamın büyük havuzuna
bir çökelti halinde

bitkin düştüğüm bu yerde
kâğıttan bir evi ben
şunun için kurdum ki

silüeti bazı şeylerin
artık silindiğinde

ve eski yapılar
ağır gölgeli bir ağaç gibi
gümrah güleç anıların
sessizliğine yıkıldığında

geri dönen mevsimler
çatısında teskin edebilsin
diye yol hikâyelerini

ve nedensiz yıl dönümleri
de tayinleyebilmek için
yaptım bu kâğıttan evi
karanlık odalarda
tab edilen fotoğraflar gibi

gerçek bir esrimenin
fitilini tutuşturan

rüya kuşları
gezinsin diye içinde

ki yaşamı bir parça
ölümle yenilemektir bu

ruhumu iliştirip
bir bulutun kancasına
hiç görmediğim
yerler gezdirecek

Ethem Erdoğan

KUŞ UYKUSU

Sıcak bir yaz için neler söylenmedi

Cehennemi ben alırım*
 Her fani refaha erer, böylece kurtulur
 Mülkiyetten. Müzikal bir endişeden hararetili
 Her beste bir hikâye öykünmüş
 Öyle telden ve meselden
 Elbet serinlikten kinaye delilikler
 Oksitlenmiş sözler
 Ve eline örüntü sirayet etmiş nefretti
 Talihinde mersiye yer almış heyhat
 Yaban bir tacirdir tarihe hicap
 Artık yılları sat.
 Cehennemi ben alırım
 Her fani refaha erer, kurtulur mülkiyetten

Şakak çatlıyor
 Şakaklarım çatlıyor akletme kuyularında
 Eller diyorum ellerimiz, kükreyen bir misalden hani
 Hangi küreyi benzetsek ellere diğeri beyaz
 Yeniden şekillendirme emeli sayılıyor
 Hangi ibreyi iletsek kalbimize diğeri beyaz
 Öyküler demlenirse gerçekler hayal
 Ve muhal çokça kuş uykularında

Eh gönül!
 Benzer bir gezegende ilenti değil ki sevmek
 Sinen her yenilgi bir demet endişe için
 Susmayan ve sınayan anıtlar aşkına
 Cehennemi ben aldım
 Her fani kurtuldu mülkiyetten.

Damgalı bir dehşete denk değil ölememek

* M. L. King

Eyyüp Akyüz

HATA AYIKLAMA

yanıldık
insanın kendini aramasıymış simya
bir aksakla bir körün avucuna bırakılır mıydı
değerli bir maden olsaydı dünya?

elimizi sallasak ellisinin yaşlı gözü
aynı masada olsak da ayrı kederlere ağlarız
gündüz vakti elimizde fenerler
birlikte gülebilecek adamlar ararız

güneşin önünden çekilmeyene azar
caka satana fıçı içinden alay
kemiklerinden değilse neresinden
köle ile efendi nasıl ayrılır

gözlerine mil çekmiş aydınlar, aydıncıklar
paşa yapmış soytarısını zavallı hükümdar
çok ah duydum, çok kargış gördüm de şiire durdum
şairler çünkü hata ayıklamak için şiir yazar

Yasin Mortaş

VASATI KIRK ÇÖP

a

Eşyası

yüzünde büyüyenlerin utancıyla yamandım karanlığa

karanlığı içen o eşyanın müsebbibi olmamalıyım
şu şarkı enkazlarını kaldırmalıyım dramlarımdan
kanlı bariyerlerini atlamalıyım yüzlerin

o petrol yüzlülerin
gaz kaçağı zihinlerinden
çat çat
çakılan yalan çingirlerinden
kalbime ateş almamalıyım

b

Ey ateş tapıcıları

beni acıya motive mi etmek istiyorsunuz
asılsız astarsız sancılarla
güneyine poyrazlar ekleyenlerin rehavetiyle
sırtıma gizli dipnotlar mı ilıstiriyorsunuz

hayır hayır

bu kırışık medya kâğıtlarıyla okutmayın beni
beni vakitsiz erinçlere çağırıp sıkmayın yanaklarımı
ruhuma dayanmış bıçakların keskin körlüğüne aldanmam ben
beni ceset torbalarının hıştırtılarıyla korkutmaya kalkmayın

Korkak kere korkakların yüzünde cünüplük lekeleri var

Düzensiz bir yağmur mülteci sağanaklarına yara oldu
bir çocuk yüzü yansıdı ahret aynalarına
ki konforu çoğaltanların örgütü sınırsız bir londra
sınırsız bir yahudi ağlaması kör duvarlarda
ve amerikan maliyeti kalpsizler kulübünde

Korkak kere korkaklar banknot lağımı altında kalır